

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom
„Koroški Slovenec“,
Wien V., Margaretenplatz 7.

Rokopisi se naj pošljajo na naslov:
Žinkovský Josip, Wien
V., Margaretenplatz 7.

Lisi

za politiko, gospodarstvo
in prosveto

Izhaja vsako sredo.

Stane četrtletno: K 200.—

Za Jugoslavijo

celoletno: 24 Din.

polletno: 12 „

četrtletno: 6 „

Leto II.

Dunaj, 1. februarja 1922.

Št. 5.

Koroški Slovenci!

„Kor. Domovina“ laže, ko piše, da mi hočemo, da se v šoli poučuje samo slovensko! Mi zahtevamo, da se otroci v šoli naučijo slovensko in nemško. To je edino pametno. Oba jezika morajo znati. V sedanji šoli pa se ne naučijo ne nemško in ne slovensko in zato nikamor ne pridejo. Še mašnih bukvic kmalu ne bodo znali brati. Če torej daste svoj podpis našemu zaupniku, s tem samo poveste: „Jaz hočem, da se moj otrok v šoli nauči slovensko in nemško!“ To je resnica! Vse drugo, kar piše „Kor. Domovina“ in vam pravijo njeni apostoli, je laž. V ovčjih oblačilih prihajajo k vam volkovi. Varujte se jih.

Brezposelnost.

Beseda „posel“ ima dvojen pomen. Korošci imenujemo „posla“ človeka, ki služi, hlapca, deklo. Včasih jih je bilo dovolj, zdaj poslov naš kmet že skoraj ne pozna več. Blagor mu, če ima dovolj številno zdravo družino in ne preveč grunta! Beseda „posel“ pa ima v pisni slovenščini in drugod n. pr. na Štajerskem tudi med ljudstvom še drug pomen, namreč „delo“, „opravek“. „Nimam posla“, pomeni torej „nimam dela“, „nimam opravka“. „Brezposelnost“ je torej tak gospodarski položaj, da ljudje ne dobijo dela, zasluzka. Brezposelnih ljudi je bilo zmiraj več ali manj kakor so pač nanese razmere. Zlasti ko so začele železnice vezati velika mesta med seboj in z morjem so se gospodarske razmere popolnoma predrugačile. N. pr. po veliki cesti, ki veže Celovec z Mariborom, je nekdanj broj voznikov prevažalo blago, zdaj pa je ta cesta, kolikor teče po Koroškem, povsem mrtva, ker je prevzela blagovni promet južna železnica; dotični

vozniki pa so si morali poizkati svoj kruh drugod. V še večjem obsegu je zavlada brezposelnost po Dolenjskem, kjer ni bilo pravih in zadostnih železnic in ker je industrija zadušila domačo obrt. V mirnih časih so se brezposelni ljudje izseljevali, ponajveč v Ameriko. Tako je zapustilo svojo domovino n. pr. veliko „Rajbničanov“, ker jim je industrija ubila „suho robo“; šli so kakor pravimo s trebihom za kruhom.

Dandanes gledamo spet čisto nov gospodarski pojav. Brezposelnost je zadela industrijske kraje, kamor je prej vse vrela po zaslužku. Že zadnjič sem vam opisal, zakaj in kako narašča brezposelnost v državah z visoko valuto, v Švici, Ameriki, Čehoslovaški, Angliji. Industrija svojih pridelkov ne more prodati, ker so predragi, in jih zato revnejši, po vojski najbolj prizadeti sosede ne morejo kupovati. Zato imajo v Angliji že dva milijona brezposelnih, med tem ko v Nemčiji vse dela in prodaja.

Danes pa vam hočem povedati nekaj neverjetnega. Tudi v Avstriji se pojavlja brezposelnost. Dunajske fabrike odpuščajajo delavce, število ljudi, ki so brez dela, raste skokoma od tedna do tedna in presega na Dunaju že 20.000. V gornjeavstrijskem mestu Steyer, kjer izdelujejo puške in drugo tako robo, so pred par dnevi odslovili 2000 delavcev, predvsem takih, ki niso Avstrijci (Čehov, Jugoslovanov), potem pa mlajše. Sicer jim po možnosti nakazujejo delo drugod, posebno jim obljubujejo obilo dela pri parceliranju in naseljevanju po veleposestvih, a vse to brezposelnosti ne bo napravilo konca, treba bo povsem druge pomoči! Stvar je prav resna. Komunisti so na delu in pravijo: zdaj pride čas, da bomo „delili“, nezadovoljnost in beda raste. Tudi ti, slovenski koroški kmet, se moraš za to zanimati, da te ne bodo dogodki udarili po uše-

sih. Poglejmo torej vzroke te čudne prikazni, ki se imenuje brezposelnost pri nas v Avstriji. Prvi je kakor na Angležkem valuta, pa ne previsoka ampak pre nizka. Res je, da svoje industrijske izdelke lahko prodajamo tujcem, ker imajo oni boljši denar, res pa je tudi, da vsled tega ne moremo kupovati pri tujcih tistih surovin, ki jih nam manjka in jih moramo uvažati iz tujih držav. Brez premoga n. pr. industrija ne more shajati, je železniški promet nemogoč. Premoga pa imamo vse premalo, uvažamo ga iz Čehoslovaške. Čehoslovaški denar pa je že 140krat več vreden kot naš. Kakšne cene moramo torej plačevati za premog! Še hujše je za blago, ki ga dobivamo od drugod, kjer je valuta še boljša kot čehoslovaška. Posledica tega je, da so se naši industrijski pridelki tako podražili, da se tudi tujcu ne izplača več jih naročevati.

Nadalje. Avstrija je menda edina država na svetu, ki ima več kot polovico mestnega prebivalstva. Vsak šesti človek je „študiran“, spada k inteligenci. Učiteljev je toliko, da so za tri leta ustavili sprejem v učiteljska. Vzemite še stotisoče delavcev, potem lahko zračunate, zakaj nam manjka živeža. Zato ga moramo uvažati. Zdj pa spet ta razlika v denarju! Do novega leta je država doplačevala naravnost ogromne svote; zdaj bo tega konec. Toda jasno je, da tudi zdaj ne pada kruh iz zveza, kakor je Izraelcem v puščani deževalo mano, ampak breme se je le preložilo na druge rame, pred vsem na industrijo. Delavci morajo jesti kot prej, država ne doplačuje več, torej plačaj podjetnik! Tako si zaslužijo boljši delavci na Dunaju do 100.000 K mesečno. K vsemu temu pride davčni vijak, ki neusmiljeno vrta tam kjer je še kaj „živega“, pri industriji. Tako se pač ne smemo čuditi, če industrija, glavni in najmočnejši vir gospodarskega blagostanja, hira in peša in da polagoma odslavlja delavce. Še nekaj. Če človek čita, premišluje in primerja dnevne kurze, to so poročila o vrednosti denarja v različnih državah, se mu čudno zdi, da avstrijski denar v tujini pravzaprav več velja kot pri nas, da Avstrijci sami tlačijo svoj denar navzdol, z drugimi besedami: pri nas se nahajajo naprave in ljudje, ki imajo dobiček od tega, da je naš denar manj ko mogoče vreden. N. pr. če hoče kdo iz Berolina poslati na Dunaj 346 mark, jih odda v Berolinu po berolinski vrednosti našega denarja po poštni nakaznici in Dunajčan sprejme 5000 av. kron; lahko pa gre Berolinčan h kakšni banki, ki ima svojo podružnico na Dunaju. V Berlinu položi nemški denar 346 mark, na Dunaju se izplača avstrijski denar po dunajskem kurzu našega denarja in Dunajčan dobi 11.764 kron! Torej je avstrijski denar na Dunaju dvakrat in še večkrat manj vreden kot v Berolinu!

V tem se po pravici povedano sam ne spoznam prav. To so skrivnosti velikih bank, ki jih mi ne razumemo in ki jim menda tudi vlada ne more prav do živega. Gotovo imajo pri tem svoj velikanski dobiček dunajske velebanke, ki kakor bomo še slišali, prodajajo vladi tuje valute, da kupuje v inozemstvu živež in druge potrebne reči.

Prvi vzrok naše brezposelnosti so torej prevelika naši industriji naložena bremena, prenizka naša valuta.

Drugi vzrok pa je — pomanjkanje denarja! Kako to, me boste vprašali? De-

PODLISTEK

Proti Vrbskemu jezeru.

Mrzel jesenski dan je bil, ko sem stopal počasi skozi meglo, tam od Logevasi proti Vrbi ob jezeru. Vrane so se otožno oglašale po drevju in tudi mene so obdajale otožne misli na prošle dni.

Kar me zbudi iz teh otožnih misli, glas zvonov iz logaveškega zvonika. (Tam imajo še dva.) Za hip so izginili žalostni spomini, toda takoj so se vrnili, a tem bolj žalostni. Razmišljal sem; kako so nekdanj mogočno doneli naši zvonovi, da se je razlegalo črez hrib in plan. Zares bil je to naš ponos. In danes? Ni veselega, veličastnega zvonjenja, ampak raz naših stolpov se oglašajo samo po en zvon in poje žalostinke za svojimi tovariši. Zdi se človeku, kot bi to tožno zvonjenje, klicalo na uho, o hudih časih, katere smo preživeli, v katerih živimo in o onih, skritih še v temni bodočnosti. Zares, ljudstvo tava v temi in ne najde izgrešene poti. Pa kako tudi? Saj danes opažamo, da je večina ljudstva pozabila na njega, kateri je luč sveta.

Razmišljajoč o takih in enakih stvareh sem se počasi bližal onemu mestu, kjer je bila svojčas demarkacijska črta, katera je ločila nas in Avstrijo. Kar zaslišim za seboj hitre korake. Ozrem se in vidim dva 13—14letna fanta kako hitra, živahno se pogovarjajoč za menoj.

Ko me dohitita, ju takoj nagovorim: No fanta, kam pa vidva? Greva na Vrbo, mi odgovorita, kupiti imava marsikaj, pa saj ne bova dobila vsega. Ker časi, ko so nas z vsem bolj zalagali so minuli, in sedaj jih že greva, ker sami nič nimajo.

Čudil sem se, kako se upata fanta tako govoriti, saj bi bil jaz lahko drugega mišljenja. Ko ju na to opozorim, mi odgovorita: Če bi bili vi nemčur bi pa naju ne nagovorili slovensko.

Šli smo skupaj dalje in prišedši do mesta, kjer je tekla dem. črta, mi pravi eden fantov: Tukaj je pa bila grenca med Slovenci in Nemci. Tukaj črez so hodili tedaj taki agitatorji, in so nam pravili, kako smo neumni, ker smo z Slovenci držali. Rekli so, da je v Celovcu in Beljaku vsega dovolj in vse po ceni. In res pregovorili so nas, da smo bli pri glasovanju z njimi. Danes pa vidimo, da so se nam samo lagali. Prišli smo v tako revščino, da si z denarjem niti naj potrebnejšega ne moremo kupiti.

Molče sem poslušal fanta. Med tem smo prišli do Vrbe, ob razpotju smo se razšli. Fanta v trgovino, jaz sem jo pa mahal dalje med lepimi vilami. Razmišljal sem o tem kar sta govorila fanta. Gotovo, sama nista imela te razsodnosti. Govorila sta pač kar sta slišala doma. Vendar je to dokaz, da ljudstvo spoznava, kako je bilo goljufano.

narja, četudi le papirnatega, imamo vendar nad 200 milijard v prometu. Kje pa tiči, da ga manjka? Prav lahko me boste razumeli. Kako se je v mirnih časih porabil denar, ki ga je človek pridelal? Če je n. pr. kmetu šlo pri kupčiji po sreči, je plačal vse davke, si nakupil obleke sebi in svoji družini, če mu je še kaj preostalo je ta denar obrnil gospodarstvu v prid, prezidal in povečal hleve, nakupil več živine, poljedelske stroje, z eno besedo: spopolnil je svoje gospodarstvo, da je potem več pridelal. Ali pa je naložil svoje prebitke v posojilnici. Posojilnice imajo zvezo; ta osrednja posojilnica mora skrbeti, da se je denar obrestoval; zato kupujejo deleže pri industrijskih podjetjih in tako je prišel prihranjeni denar gospodarstvu v prid. Dandanes je drugače Sicer kmet drago prodaja, zato hujskajo komunisti, da je „oderuh“. A na drugi strani, koliko ga stane kar mora kupovati! Obleka, živina (par težkih konj na Dunaju stane n. pr. 300.000—700.000 kron!), davki, potrebne nabave, orodje itd. Zato naš kmet ne nosi več denarja v posojilnico, ampak ga sproti porabi. Drugi, n. pr. tovarniški delavci, kljub visokim mezdam nič ne prihranijo, ker jim če imajo družine in so vestni, ne ostane nič. So pa tudi, in teh je v mestih veliko, ki svoj zaslužek „zajuckajo“, češ, saj smo „organizirani“, nam morajo dati kolikor zahtevamo. Pred nedavnim je na Dunaju zapravljal tak nadebuden fant, čevljarški pomočnik, kar 20.000 K pri eni sami veselici, naposled so ga tovariši še pretepli in nevarno ranili. Spet drugi so, zlasti „čifuti“, ki ne „sejejo in ne žanjejo“ in vendar sijajno živijo; v mestih „frajlce“, ki „ne predejo“ in vendar so lepše oblečene kot svetopisemski Salamon. Ti ljudje žive od špekulacije. Če tuje valute padajo, jih prav veliko pokupijo, ko se dvignejo, jih pa prodajajo in si pri tem zaslužijo ogromne svote. Da, celo država sama je prisiljena, da dela take „gšefte“. Živež, premog in vse te stvari, ki jih uvaža iz tujih krajev, mora plačevati v tuji valuti zato mora kupovati tuje valute in sicer mesečno 8—10 milijonov holandskih goldinarjev to je za 29 milijard avstrijskih kron! Zato ni čuda, da nam manjka denarja, ker hodijo vse ogromne milijarde papirnatega denarja druga pota, in ne pridejo več gospodarstvu, industriji v prid. Ta je vsled tega prisiljena skrčiti svoje delo, in to je drugi, pač glavni vzrok brezposelnosti.

Dragi, koroški Slovenec, mislim, da je dobro, če se zanimaš tudi ti za take stvari za „špekulacijo“, ne za tuje valute, ampak za splošno gospodarsko stanje svoje domovine. Edino kar namreč v Avstriji še kolikor toliko trdno stoji, je kmet. Iz tega sledi dvojno: 1. Da je le pošteno delo vir gospodarske sreče. 2. Količnega blagoslova, da so kmetske hranilnice in posojilnice. Le tem se je zahvaliti, da je kmet ostal neodvisen od velikega židovskega kapitala. Če bo kaj rešilo Avstrijo, jo bo rešil naš pošten kmetski stan.

Postava o ureditvi najemnine.

K novemu letu je vlada objavila novo postavu, ki naj uredi ceno najemščine v slučajih, kjer ta najemščina današnjim razmeram ni več primerna. Ako se je posestvo ali zemljišče dalo v najem pred letom 1921 za več ko tri leta in je ta najemščina zdaj postala neprimerno nizka, lastnik lahko zahteva primerno zvišanje te najemnine. Isto velja za lov, ki ga je lastnik dal v najem pred letom 1921.

Lastnik in najemnik se o povišanju lahko med seboj razgovorita, če se pa ne moreta sporazumeti, gre lastnik k sodišču, in da na zapisnik, da zahteva povišanje najemščine. Sodišče bo na to povabilo še najemnika in bo skušal sodnik pripomoči strankam do sporazuma. Če se sporazum ne da doseči, bo sodnik poizvedoval pri strokovnjakih po primerni ceni in bo razpor razsodil.

Zvišana najemščina velja za čas od pričetka naslednjega leta, torej za slučaje, ki se letos spravijo pred sodišče, še le leta 1923. Le če lastnik zahteva povišanje, že januarja meseca, sme sodnik spoznati, da se najemščina poviša že za leto 1921.

Vse kar je prav; pravico zahtevamo za najemnike, za to pa naj bo tudi najemščina

pravična in to ne gre, da bi najemnik zdaj plačeval le toliko, kot se je pogodilo leta 1920. Tu bi nastale razmere kakor v mestih, kjer lastniki nič, več ne morejo popravljati, ker stanarina niti izvažanja greznic več ne plača. To je socializem, ki lastnikove pravice ne pripozna in to je proti VII zapovedi-ter je ukradeno.

V tem se nam pa zdi, da je ta postava neokretna, da bo zvišanje veljalo še le leta 1923: če se ta čas valuta zboljša, ta postava nima več pomena, če ne, pa bo vrag vzel celo Avstrijo in njene vladarje. Za to se nam pa zdi taka postava prazen nič. Predno ljudje izvedo za postavu in predno pridejo pred sodišče, pa bo januar preteklo. Če je treba v slučajih prošnje še za leto 1921, zakaj se ni dalo ljudem časa vsaj prvi kvartal 1922, do 1. aprila.

„Na Dunaju fabricirajo postave kakor klobase, za to pa je vse vkup — klobasarija.“

POLITIČNI PREGLED

Avstrija. Pogodba med našo in Čehoslovaško državo je bila v parlamentu sprejeta dne 26. januarja t. l. Za to se glasovali krščanski socialci in socialni demokratje, skupaj 104 glasov, proti velenemci in nemška kmetska stranka, skupaj 23 glasov. Koncem seje je predsednik Seitz naznanil, da je vlada odstopila in da se bo izvršila volitev nove vlade drugi dan. To se je tudi zgodilo in sicer kakor smo zadnjič prerokovali. Vsenemci in socialni demokratje raje kritizirajo nego vladajo. Zato imamo zdaj samo krščansko socialne ministre. Spremenilo se je le toliko, da je zamenjal državni kancler Schöber posle zunanjega ministerstva z notranjim ministerstvom, dr. Hennes pa bo poleg poljedelstva in gozdov vodil tudi posle zunanjega ministra. Seveda je ta vlada samo začasna, ker v parlamentu nima primerne večine. — Krščanski socialci imajo namreč 82, socialisti 66, velenemci 20, nemška kmetska stranka 6, skupina grofa Czernina 1 glas. Za enkrat so državne garje spet v tiru. Doklej, se ne ve.

Zadeva finančnega ministra dr. Gürtlerja in velenemškega poslanca dr. Waneka je v toliko rešena, da je v to postavljeni odbor dognal, da so bili Wanekovi očitki neresnični. Resnica pa je, da je objavila „Neue Freie Presse“, to je največji avstrijski list, ki zastopa veliki denar, Gürtlerjev načrt o popisovanju tujih valut že prej, ko ga je minister spravil v parlament. Izkazala se je nedolžnost ministra samega, če so pa tudi njegovi uradniki nedolžni, je drugo vprašanje. Sploh je uradniško vprašanje eno najhujših v naši ljubi Avstriji. Na vsakih 28 prebivalcev pride 1 uradnik; torej jih je preveč. Tudi se jih najde, ki niso dovolj vestni; razni dogodki smrdljivega značaja, so nas na to opozorili. Skrajna potreba, da se število skrči in ostale moči dobro plača. A kam z odslovljenimi? Ena tistih težav, iz katerih ni rešitve.

Posojilo se nam zopet obljubuje in sicer so Angleži volje nam posoditi 2½ milijone fundov šterlingov, približno 100 milijard avstrijskih kron. Že skoraj ne verjamemo več; tolikokrat se nam je že obljubilo, a zdaj so še vselej besedo snedli.

Jugoslavija je sklenila vojaško pogodbo z Rumunijo. V Beogradu so jo te dni podpisali. V čem ta pogodba obstoji, se ni zvedelo. Gotovo pa se je s tem še le prav utrdila „mala antanta“, to je zveza med Čehoslovaško, Jugoslavijo in Rumunijo. V Beogradu se trudijo, da pridobijo tudi Grčijo. Na ta način bi si te nove ali povečane države zagurale svoj obstanek in — kar je glavno — bi kaka druga sila ne mogla izkoriščati ene proti drugi. Čisto pametno.

Čehoslovaška. Ministerski predsednik dr. Beneš, ki je ob enem tudi minister zunanjih zadev, hoče svoje prvotno mesto odložiti ker ima z drugim preveč posla. Kdo bo njegov naslednik, še ne vemo.

Proti Habsburžanom kujejo najostrožjo postavu. Kdor bi si prizadeval v tem smislu, da bi kak Habsburžan prišel do vlade, dobi 5 let težke ječe; ista kazen zadene inozemce, četudi bi kaj takega poskusili izven čehoslovaške države. Kdor bi se v Čehoslovaški

trudil, da zasedejo Habsburžani prestol sosedne države (n. pr. Ogrske), dobi istotako 5 let ječe itd. No, prav, prav, vsak se zavaruje kakor se ve in zna. Nam se pa le zdi, da je preveč tega strahu pred Habsburžani. Kolikor vemo, je ta nekdanj mogočni rod tako obubožal, da sedaj antanta rešnje vprašanje, kdo bo plačal bivšemu cesarju penzijo. Kdor hoče, samo avstrijski davkoplačevalci ne; ti imajo itak dovolj plačil.

Mažarska. Kljub temu, da Mažari glasom trianonske mirovne pogodbe ne smejo imeti redne vojaščine, so odredili v Ödenburgu in okolici vojaške nabore. Ker so se mladenči branili, so jih orožniki priganjali, skoraj vse potrdili in jih pri pričih silili podpisati izjavo, da so se prostovoljno oglasili. To je bilo vendar antantni komisiji preveč in je gospodom Mažarom z vso odločnostjo poklicala v spomin mirovno pogodbo, ki so jo sami še le rped dobrim letom podpisali. So vendar tički ti Mažari! Prav bi že bilo, da bi jim antanta malo bolj na prste gledala kot stara Avstrija.

Italija. Občinske volitve v novozasedenih krajih niso rodile Italijanom posebnega veselja. Na Goriškem in Notranjskem so po deželi zmagali Slovenci, pa tudi v Trstu in Gorici so dobili prav lepo število glasov, četudi so se fašisti na vso moč trudili, da potlačijo Slovence. Na Tirolskem je v italijanskem delu zmagala katoliška ljudska stranka (partito popolare), v nemškem pa Nemci in sicer tudi v mestih.

Nemčija. Davčni vijak prav občutno vrta. Ravnokar so sklenili v državnem zbor 14 novih davčnih postav; s temi bodo zvišali državne dohodke od 55 na 100 milijard mark. Razun tega so sklenili prisilno državno posojilo ali oddajo premoženja v znesku ene milijarde zlatih mark; to posojilo se 3 leta sploh ne bo obrestovalo potem pa s 2½%. Država je vendar mogočen gospod, da more mošnje svojih državljanov tako občutno prazniti! Vojne odškodnine je plačala Nemčija zdaj 1108 zlatih mark v zlatu in za 420 milijonov zlatih mark na blagu.

Ali si že kaj pisal v Koroškega Slovenca?

MI IN ONI

Pravice narodnih manjšin na Ogrskem.

Nemškim odposlancem iz Oedenburga je ogrski ministerski predsednik Bethlen obljubil sledeče pravice:

1. Popolno enakopravnost v vsakem oziru.
2. Smejo v svojem jeziku delati vloge in prošnje na vse državne oblasti. Odgovor dobe v istem jeziku, v katerem je bila sestavljena vloga.
3. Jezikovne razmere v cerkvi uredi cerkvena oblast.
4. Narodne manjšine dobe svoje državne šole, kjer je dosti šoloobveznih otrok.
5. Zasebnih šol lahko ustanovijo, kolikor hočejo, lahko tudi univerzo.

Tako je na Ogrskem. Ogrska je takozvana reakcionarna ali nazadnjaška država. Mi živimo v svobodni, demokratični republiki. Koroška je najbolj „fortšritlih“ dežela, ker imajo brezverski velenemci in sociji največ poslancev. Mi koroški Slovenci že celo leto prosimo za otvoritev zasebnih šol v Št. Jakobu in Št. Rupertu. Namesto, da bi nam ugodili, vedno bolj spoznavamo, da smo res v republiki, kjer vladajo pretepači, pijanci, štrajkovci in demonstrantje, pa ne državna oblast.

Dopisniku „sch“ v 18. št. „Freie Stimmen“, ki po stari navadi koroške Slovence zopet obrekuje, prepustimo vso podporo, ki jo dobivamo od „Laibacher Provinzialregierung“. Če je ta „sch“ kak „armer Schlucker“ bo postal še bolj ubog, če pa je bogatin po naših republikanskih pojmi, s tem ne bo prišel v nevarnost, da mu komunisti razbijejo okna ali na kak način prikrajšajo dolgi obrekljivi jezik. Včasih so ljudje se na skrivnem lagali, odkar pa imamo časopise, se lažejo javno. Tudi napredek!

Sad utrakvistične šole. Nedavno mi je prišla v roke dopisnica, ki jo je pisal prileten mož svojemu sinu, sledeče: „Liber Josef! Herzliches Grüsse u winsche frelichesdeie namens tage das warst gliklih u gesund u lank leben. u reich. u zu mir komen. u gut kehenu her komen balt.“ — To je sad naše šole. Starši, ali hočete svoje otroke pošiljati še nadalje v utrakvistične šole? Na noge! Zahtevajmo, da se naše otroke najprej podučuje v maternem jeziku, potem so njim vrata še le odprta k poduk drugih jezikov. Češki vzgojeslovec J. A. Komenšký, ki je živel od l. 1598 do l. 1671, je pisal v svoji knjigi „Didactica magna“: „Koga učiti tujega jezika, prej, ko zna svoj materni jezik, je ravno tako, kakor fanta učiti jahati, prej da zna hoditi.“

DNEVNE VESTI IN DOPISI

Naročnikom v Jugoslaviji! Od banke dobimo računski izvleček ob koncu vsakega meseca in z njim tudi notice, ki jih napišete na položnico. Prosimo, da nove naročnike javite na dopisnici, da se more takoj pričeti s pošiljanjem lista. Upravništvo.

Vsem naročnikom! S prihodnjo št. ustavimo list vsem tistim, ki še za lansko leto niso poravnali naročnine. Kdor pa bi list rad imel, a ga ne more plačati, naj to naznani. Prosili bomo naše posojilnice, da nam naklonijo del svojega dobička. Na ta način poravnamo naročnino za tiste, ki je ne morejo plačati. Naj bi bila ta notica ob enem prošnja vsem posojilnicam: „Spomnite se nas, ko boste delali računске zaključke!“ — Prosimo vse, ki vsled nemarnosti na pošti sploh ne, ali pa neredno dobivajo list, da nam to javijo. Rabimo podatkov. Če poštno ravnateljstvo ničesar ne ukrene, bomo poskrbeli, da jim drugi zagodejo, da jih bodo bolela ušesa. Če ničesar ne pomaga, naj pa imajo sramoto, da jih drugi pouče, da smo v kulturni Evropi. Upravništvo.

Isto velja vsem Korošcem: Zaveden koroški Slovenec iz Velikovške okolice nam piše:

„Ne ustraši se boja, predragi junak,
Krivice prenesel boš, saj si krepak.
Po zmagi dostal bodeš lovorjev venec,
Oj srčno pozdravljen ‚Koroški Slovenec‘!“

Zahomec ob Zili. Odkar krožiš, „Koroški Slovenec“, svojo pot, še nisi prinesel nobenega poročila z našega kraja, in tudi danes Ti nimamo poročati veselih novic, samo tužno vest, da nam je ugrabila bridka smrt dne 10. t. m. nenadoma znanega gostilničarja in posestnika g. Andreja Millonig, pd. Richtiga, v 53 letu svoje starosti. Zaradi unetja slepiča se je moral podvreči operaciji v Celovcu. Ko je na povratku obiskal svojo hčer v Feldkirchnu, vrglo ga je v novič na bolniško posteljo z katere ni več vstal, in izdihnil je svojo blago dušo v tujini. Bil je pošten narodnjak, ljubil je svoj dom. Kolikokrat je v veseli družbi zapel: „Biti mi je srčna želja v krilu tvojem zadnje dni“. A žalibog, nise mu izpolnila želja, zaradi prevelikih stroškov, nise moglo prepeljati truplo na dom, počivati mora v tuji zemlji. Kako je bil priljubljen in spoštovan, je pokazal pogreb dne 12. t. m., ktere ga se je vdeležilo obilno število ljudstva iz domačega kraja. Srce se je krčilo, ko smo se poslavljali od njegove gomile. Bodi Ti tuja zemlja lahka!

Sele. Igra „Domen“, ki bi se imela v nedeljo 5. febr. igrati pri Trklu, kakor je bilo zadnjič naznanjeno, se zaradi bolezni igralcev ne more vršiti.

Šmarječanom! Rade volje potrjujemo, da dopisa v 2. šte. našega lista ni pisal Tomo Krof. Parkrat smo dopis prebrali, pa ne najdemo v njem ničesar, kar bi moglo žaliti Šmarječane. O kakem napadu niti govora ni. Sama skrb in ljubezen govori iz njega. Vzemite ga še enkrat v roke, parkrat ga preberite in potem ga položite pod zglavje in prespite par noči. Potem nam boste riznali, da je dopisnik hotel samo dobro. Če bi vi brali nemške časopise, bi videli, kako se kregajo nad istim, o čemer je pisal dopisnik. Veste, če mi drugim posebno nemškutarjem povemo resnico, moramo biti tudi toliko mož, da jo včasih povemo tudi sami sebi, čeprav malo boli. Da bi kateri

Šmarječan radi dopisa šel k nasprotnikom, netega ne verjamemo, ker vemo, da so Šmarječani veliko prepošteni in preveč zavedni Slovenci. Trdno stoje kakor njih lepi hribi. Odpade samo tisti, ki nima nobene časti in ga ničesar več ni sram. Uredništvo.

Štebenj pri Bekštanju. Zadnja številka „Kor. Sl.“ prinaša tudi dopis iz tukajšnega kraja, ki trdi, da „naše verne slovenske ovčice ponižno gledajo in si ne upajo besede ziniti“. Taka trditev utegne med bralci v drugih krajih napraviti neugodnejši vtis o razmerah tukaj kakor je istina. Pribijemo da „naše slovenske ovčice“, kakor jih imenuje dotični dopisnik, globoko obžalujejo odhod gospoda dr. Ivana Lučovnika, kot župnika v Borle v Zilski dolini. Svojtčas, ko so bili insultirani z streljanjem in pobijanjem šip, so bile ravno iste ovčice, katere so nudile gospodu doktorju oboroženo varstvo ter jih z vso svojo močjo podpirale. Njihov odhod pa zabraniti niso mogle ker so bile postavljene pred izvršeno dejstvo. Tudi verski motivi so igrali svojo vlogo, češ, da naj duhovnik ne bodi dalje na eni in isti župniji nego 5 do 10 let. Gotovo so igrale tudi „razmere“ važno vlogo. Ne naše slovenske ovčice, ampak ljudje, ki vživajo farovške ugodnosti, bi bili gospoda doktorja najrajši „krhnili“. Najbrže takih tudi drugod ne manjka. Mi verne slovenske ovčice se gospodu doktorju zahvalujemo za mnogoteri trud z nami in našimi otroci, za prestane muke, trpljenja, bridkosti in težave med nami. Ohranili jih bomo vedno v najboljšem spominu. (Prepričani smo, da dopis ni bil tako hudno mišljen kakor ga je razumel današnji dopisnik. Op. ur.) — Dne 8. t. m. smo imeli dobro obiskan sestanek v šoli v Maloščajah.

Bilčovs. Je pač res križ s temi koroškimi Slovenci, ko so tako predrzni in si mislijo, da imajo v svobodni republiki iste pravice kot mi, ki se nazivamo „heimat treue“. Tako je mislil neki možakar iz sosednje občine Zg. Vesca, ko je dne 6./I. t. l. videl par Slovencev v neki hiši skupaj sedeti. Mislil je morda celo, ko je prišel slučajno v tisto hišo, da so imeli ti Slovenci pod mizo iredento skrito, katera samega strahu pred njim ni upala dihati. Vendar na vsej stvari ni bilo nič drugega, kot da je imel odbor tuk. izobraževalnega društva sejo. Naj si ta mož radi ene take seje nikakor ne belí glave, ker obstoj društva je bil potrjen od deželne vlade v Celovcu že leta 1912. Toda tista nemčurska žilica, ga je gnala celo tako daleč, da je javil orožništvu, da je bilo na tem sestanku ustanovljeno sokolsko društvo. Po našem imenujemo sokola „srakolič“, ta pa kaj rad gre na pišeta. Ker pa o sokolu na tem sestanku sploh govorili nismo, naj bo le miren, ker ne bo sokolov po njegove kokoši. Samo nekaj mu svetujemo, da naj prihodnjič vso stvar sam preišče, predno bo napravil orožnikom nepotrebne obhodnje, ter se nazadnje sam najbolj osmešil. Mi pa kljub temu ne bomo postali izdajalci svojega jezika in naroda. Slovenci smo in ostanemo.

Žehuče. Tukaj je umrla 8./I. t. l. Marija Strugar, rojena Baumgartner. Stara je bila komaj 40 let. Ni še minulo leto dni odkar je stala pred poročnim oltarjem in že spi danes v hladni zemlji. Človek glej dognanje svoje, danes srečen si vesel; jutri že ti zvon zapoje, truplo tvoje bo pepel. Počivaj v miru.

Galicija. Da ne bo kdo mislil, da je Galičane sneg zapadel, vam hočem povedati malo kaj novega. V pondeljek dne 9./I. smo imeli prvo poroko v novem letu. Ženin naš vrlí mladenič Simon Wutte, pd. Kosmič v Lečnah, si je izbral družico za življenje Marijo Blase iz Abrij; ženinov brat je v semenišču v Celovcu in upamo, da nas v par letih razveseli z novo sv. mašo. Novo poročenim pa želimo vsi obilo sreče v novem stanu. — Dne 13./I. se je pa ponesrečil v Maklavčevem mlinu Ignac Šneider Žnidarjev v Klančah, katerega pogreb je bil dne 15./I. ob mnogo številni udeležbi v Klančah, čeravno ni bil našega duha. Bil je priden in miren mladenič. N. v. m. p. — Mraz nas precej pritiska, še hujše pa pomanjkanje vode. Skoro vsi vrelci so že suhi in s strahom se poprašujemo, kaj bo če nam še cura (to je naš Vilštajn) zamrzne. Pozdrave vsem prijateljem „Koroškega Slovenca“.

Grebinj. Našemu „velezaslužnemu“ županu Schwarzu, ki zna tudi Slovence klofutati, če se udeležijo slovenskega shoda, so napravili tudi grebinjski komunisti ali socialdemokrati ali kako se že imenujejo — menda sami ne vedo, v soboto zvečer salvnostno manifestacijo po trgu, pri kateri se je prav lepo pelo in žvižgalo „Nieder mit Schwarz“ in druge menda „patriotične“ pesmi. In zakaj vse to boste vprašali?! Ker jim je prepovedal gledališko predstavo pri Škerlecu, češ, da delajo stem propagando za Jugoslavijo!! Le dobro, da ni bilo kakega Čuša zraven, sicer bi poskakale vse grebinjske krote v tisto lužo, ki še ji pravi grebinjsko jezero.

Škofiče ob jezeru. (Rodovitno leto.) V naši župniji se je rodilo lanskega leta 33 otrok. Zakonskih 19, nezakonskih 14. Deklic 17, dečkov 14. Poroke so bile tri doma, 5 pa v drugih župnijah. Pozakonjeni so bili 4 otroci. Umrlo jih je 18. Moških 6, ženskih 12. Odraščenih 11, otrok 7. Iz tega je razvidno, da je bilo lanskega leta pri nas rodovitno leto. Žalostno samo, da je toliko nezakonskih. Naša župnija šteje okrog 800 duš. Zato pa se nam zdi število rojstev veliko. Le tako naprej pa bomo imeli kmalu celo republiko!

Libuče pri Pliberku. Hrastov Juri najbrž še ni pozabil, da je enkrat fasov pri Hrustu od enega Gendameriebeamterja nekaj krepkih klofut. Dobil pa je že tovariša v nesreči, kajti orožnik g. Kofler je poizkusil svojo moč nad telesnim in duševnim revežem Petrovem Martinom. Milo rečemo: to cika na tako imenovano balkansko kulturo in je skoraj nedostojno za inteligentnega orožniškega uradnika.

Škocijan. Isti dan dopoldan, ko smo pri Rušu imeli isti strašen teater, bi naj naša kmečka podružnica — Gauverein — imela svoj letni občni zbor. A ni bilo ljudi. Slovenci ne gredo zraven, nemškutarji pa nimajo smisla za resne, potrebne gospodarske nauke, pač pa jih bolj veseli razgrajanje.

Št. Primož v Podjunj. Nemčurji še vedno ne morejo pozabiti blamaže, ki so jo doživeli pri nas dne 17. okt. l. l. Na naš zadnji dopis v „Kor. Slov.“ se je zopet nekdo oglasil v „Koroški Domovini“ šte. 50., kjer še vedno trdi, da so hoteli iti mirno mimo. Ker so, kakor videti, zelo kratkega spomina, jim hočemo danes pri spominu malo pomagati, mogoče se vendar spomnijo, kako je bilo v resnici. Da niso mislili iti mirno mimo, kaže že to, da so bili v pivnici, tam zahtevali 2 litra piva, ga dobli in popili prav dostojno. Medtem sta postala dva tako radovedna, da sta prišla celo v dvorano iredento lovit, kjer pa njima slovenske pesmi niso prav ugajale. Mogoče se bodo še spomnili, čeravno so bili nijani, da so grozili učitelju Wuteju in vŕeučiliščniku Orašu, da ju ubijejo, ako ju vidijo. Spomnil se bode eden od teh tudi mogoče še, da je prijel gostilničarja Valentina Piceja za vrat ter mu raztrgal srajco. G. Picej bo gotovo tako prijazen, da bo pokazal raztrgano srajco vsakemu radovednežu ter mu obenem predstavil tudi priče! Da je zelo postrežljiv, bodo morali z ozirom na to pač tudi nasprotniki pritrditi. Tako se je upriporila majhna praska. Dopisnik pravi, da jih je gostilničar začel psovati s: „Nemčurji, svinje, za vas nimam prostora pod mojo streho!“ Od nas teh besed nihče ni slišal. Mogoče nas je udaril Bog tisti trenutek z gluhobo. Pač pa jim je povedal, ko so bili zopet na svežem zraku, da za razgrajanje pod streho nima prostora. To je popolnoma pravilno, kajti vsak, ki je odgovoren za red in mir v hiši, bo izkušal se takih gostov iznebiti. Dopisnik pravi tudi, da so bili vsi z latami in koli oboroženi. Tukaj pa nas je najbrž udaril Bog s slepoto, da nič nismo videli ali pa se je onim v tem razburljivem trenutku o latak in kolih sanjalo. Ker nismo dušeslovci, si to ne znamo drugače razlagati. Kar se je 1920 pri Rablnu zgodilo, nas nič ne briga. Od nas ni bil nihče zraven. Da nima „uznani kolovodja Picej“ gostilniške koncesije samo za svoje somišljenike, znači to, da ima pod svojo streho samo stranke nasprotnega mišljenja ter daje tudi hrano. Če ste tako usmiljeni in dobrega srca, zakaj se jih pa ni kdo drug usmilil? — Začeli ste mešati blato ter ste hoteli imeti smrad, zdaj ga pa vohajte! Za nas je s tem zadeva za vedno končana.

St. Peter na Vašinjah. Visoko na hribu sv. Peter stoji polovica že dremlje, polovica pa spi. En fant se je zbudil in vam tole pove:

„Sv. Peterjani vzbudite se, saj vidite, da drugače ne gre, povsod imajo igre, veselice lepe, samo št.-peterski fantje pri peči sede.“

Kje ste fantje, ki ste se včasih tako fejest postavljali, ko je bilo lahko biti Slovenec. Danes je to težko. Ampak značajan mož tudi v nesreči ostane to, kar je bil v sreči in ga ni sram tega, kar je nekdanj spoštoval. In ženske, zakaj spite. Nekdanj ste bile tudi živahne. Ali se nemškutarjev bojite? Danes se niti vseh Nemcev nihče ne boji, pa bi se mi ljudi, ki so iz strahu zatajili svojo mater. To so figovci! Pa bi se mi figovcev bali?

Škocijan v Podjuni. Tam v Tinjah, pravijo, da je nekdanj en prav tolan Hajdužej bil; mislili so ga rediti, pa jim je brez krsta umrl. Tolani ljudje v Tinjah so doma ostali, k nam pa so na igro dne 22. jan. poslali razgrajače, ki so pod vodstvom učitelja Unterlugauerja (ubogi tinjski stariši, ki morajo takemu človeku izročiti svojo nedolžno deco), zraven še drugih pretepačev iz okolice zmerjali, psovali in preteпали naše dobre ljudi. Ako bi škocijanski junaki ne branili svojega župnika, bi ga vrgli ven v temno noč, kjer bi bil ubit ali vsaj tako zdelan, da bi bil revež za vse življenje! Ej, tega bi se nemškutarji veselili, ker jim je župnik kot slovenski poslanec trn v peti. Gotovo še je med nemškutarji precej poštenih ljudi. Veste kaj? Škocijansko slovensko mladino si vzemite za vzgled! Kako ona pridno bere dobre knjige in časnike. Mesto da bi imela v kartah in popivanju svoje veselje, se zbira v bralnem društvu in se vadi v nastopu pri lepih igrah. Zelo radi bi videli, da bi tudi vi, tako lepo igrali, kakor naši fantje in dekleta. Kako izvrstno so priprosti kmečki naši fantje igrali „Krivoprisežnika“, „Kmetovca“ in druge uloge, kako brhka je bila Veronika in druga dekleta. Ali ni to prav ali ni to lepo? Ljudje so se solzili in smejali in vse lepši bi bil končni uspeh igre, ako bi ne rjovela spodaj našnutana druhal. Uprizori naj naša nemškutarija kaj enakega. Saj ne more; slovensko igrati se sramuje, nemško pa ne zna. Oh to je škandal in res grd je človek, ki hoče vse drugo biti, samo isto ne, kar je bil rojen. Smešno je bilo tudi, kako so Nemci — tako so se vsaj imenovali — pri Rušu zunaj s lepo popevali slovensko pesem: Bom šel na planine, nemške pa niti jedne niso mogli pošteno zapeti. Pa je zamukala Rušova kravica in se jim je smejala: Mu, ha, ha, ha!

Žel. Kapla. Ker vem, da mnogo čebelarških časopisov in „Bienen-Vatrov“ leži nerabljenih po kotih in omarah, zato Vas prosim vse čebelarje, da spravite to vse skup in prinesete v Kaplo v znano gostilno h Kolerju. Imam namen vse letnike pustiti vezati, pa mi pri vsakem letniku manjka kakšna številka, naj si bo od „Sl. Čebelarja“ ali pa od „Bienen-Vatra“. Rabil bom oba. Toraj se Vam prav fletkamo priporočam. Prušnik Franc.

RAZNE NOVICE

Amerikanska pomoč. 12. majnika l. 1919 je počel bogati in človekoljubni Amerikanec Herbert Hoovers prav ameriansko velepotezno pomožno akcijo v prid revnemu avstrijskemu zlasti dunajskemu prebivalstvu. Ravno kar je izšlo obsežno tiskano poročilo „American Relief Administration“, ki opisuje to delovanje do konca septembra l. 1921. Za prehrano revnih otrok so spravili do omenjenega dneva za 35.600 ton, to je 356.000 metercentov živil v Avstrijo. Obleke so razdelili 100.000 komadov, skupna vrednost teh daril znaša 9.957.777 dolarjev ali 60 milijard avstrijskih kron! Na Dunaju je bilo 210, na Nižje Avstrijskem 183, Gornje Avstrijskem 139, na Solnograškem 81, Tirolskem 48, Predarlskem 1, Štajerskem 100, Koroškem 58 pomožnih postaj za prehrano otrok (amerikanische Ausspeisung); pri teh je bilo zaposlenih 4502 plačanih in 6933 neplačanih ljudi. Nadalje se je razdelilo nebroj takozvanih „dolarskih“ zavojev po 25 kg, se je zdatno podprlo bolnišnice in druge dobrodelne zavode, revne izobražen-

ce, profesorje in dijake z živili in denarjem. Konečno navaja poročilo nekaj proračun do junija l. 1922: oblečenih bode 77.000 fantov in 42.000 deklic, živil se bo razdelilo tedensko 243 ton, to je 2430 metercentov in sicer dobi vsak dan kosilo na Dunaju 95.000, Nižje Avstrijskem 30.000, Gornje Avstrijskem 18.000, Štajerskem 23.000, Solnograškem 10.000, Koroškem 10.000 in Predarlskem 4000 otrok. Poročilo krasijo lepe slike pa tudi manj lepe duševne slike o padanju rojstev itd. Nadvse zanimiva knjiga bo gotovo še bolj odprla radodarne roke bogatih Amerikancev. Tako skuša popraviti krščansko usmiljenje kar je ugonobila vojna krutost in surovost. Pri vsem tem pa se nam vsiljuje vprašanje, če to dobro vpliva na ljudstvo, zlasti na mladino. Živeti ob milosti tužcev je poniževalno, jesti nezaslужen podarjen kruh je le prebitka usoda. Mladinske samozavesti, tistega duševnega poleta, ki nappanja človeške moči in krepi njegov značaj, ta rod ne bo poznal.

Kakšna krivica se godi Nemcem v Čehoslovaški republiki. V Haklovih dvorih pri Budjevicah je nemška šola. Ta učilnica šteje 11 učencev in ima svoj lokal v lepi hiši, dočim ni za 47 čeških otrok nobenega poslopja. In vendar upijejo Nemci v svet, da se jim gode v Čehih krivice. — Kaj naj rečemo mi Slovenci o zatirani, preganjani koroški raji.

Žalostna smrt v ledu. Športnik Walter Gojne je bil radi svojih brzih psov, ki so ga vozili na ličnih saneh, znan po širnem svetu. Na vseh svetovnih dirkah je vsled urnosti svojih psov dobival redno prve nagrade. V zadnjem času pa je ta ljubitelj zimskega športa in psov izginil brez sledu. Vedelo se je samo to, da je odšel s sanmi, v katerih je bilo upreženih devet psov. Sedaj pa so Gojna našli, ali kako! Sneg in led na obali jezera Moose (Manitoba) je začel kopneti. Iz snega in leda se je pojavil zmrznjeni Walter Gojne s svojimi sanmi in v njih upreženi psi! Strašen prizor! Psi stoje, kot bi ne bili mrtvi in so podobni kipom.

Drago plačana lepota. Newyorški milijonar Plant je peljal s seboj v avtomobilu lepo pevko H. Jesmer. Ker pa še ni znal posebno dobro ravnati z avtom, je zadel v neki kandelaber in nesreča je hotela, da si je pri tem pevka razbila oko in spodnjo čeljust. Pri sodišču je zahtevala odškodnino pol milijona dolarjev, ker si je za vedno pokvarila lepo lice. Vprašanje je, če bo toliko odškodnino tudi res dobila.

Na ruskih železnicah se poceni vozijo. Na ruskih južnih železnicah so v treh tednih prišli 4766 oseb, ki so se vozile brez vozovnic. Pripetilo se je celo, da se je v enem samem vlaku peljalo 1500 brez voznega listka. Sedanjí gospodarski svet je sklenil, da bo vsak kaznovan s trimesečnim prisilnim delom, ako ne bo mogel plačati vozovnice.

ZA SLOVENSKE GOSPODINJE

Snaženje emajlirane kuhinjske posode. Najlepše in najhitrejše osnažiš emajlirano kuhinjsko posodo na sledeči način: V kaki stari posodi mešaj pepel in pesek. Naredi gosto, ne premokro mešanico; s to mešanico odrgni posodo, ne da bi jo močila. Ko je odstranjeno opaljeno, zdrgni in osuši posodo s suhim pepelom. Tako osnažena posoda se lepo sveti, dalje se ne porabi veliko vode in roke ne trpe, ker jih ni treba držati v vodi. Po krajih, kjer štedijo z vodo, pomivajo tudi mastno posodo, n. pr. krožnike, na ta način, da odrgnejo najprej maščobo s suhim pepelom in potem posodo samo še oplaknejo.

GOSPODARSKI VESTNIK

Sadjarstvo.

Piše Mark Avrel.

Škodljivci sadnega drevja in sadja.

Na mladem sadnem drevju se pogostoma pojavljajo gosenice, listne in krvave uši. Najnevarnejša je krvava uš. Če se razprede po celem mladem nasadu, ga gotovo uniči. Razpoznaš jo od listne po barvi. Listna uš ima namreč pepelasto barvo, a listna krvavo rudečo. Od tod prihaja tudi njeno ime.

Listno uš ti naznanjajo že mravlje, ki lazi-jo po mladem drevesu. Listna uš izločuje namreč sladek sok, ki ga mravlje rade pijejo. Mravlje toraj ne škodujejo drevesu, kakor misli večina naših sadjarjev.

Na rodnem drevesu (drevo, ki že rodi) se spomladi navadno pojavlja takozvani cvetoder, to je — po domače rečeno — mal črviček, ki se razvije v cvetju na ta način, da položi neki hrošček v popek jajca. Ko se iz jajc izvali „črviček“ cvetoder, začne takoj popek oziroma, ko se ta razcveti, cvet razjedati. Čim toplejša je pomlad, tem hitreje raste cvetoder in temveč poje.

Ni toraj res, da jug cvet „osmodi“. Cvet postane ob južju rujav in odpade predčasno, samo radi tega, ker cvetoder radi topline cvet hitro razjeda. Je li toraj spomlad hladna, sadno drevo odcveti, ko mu cvetoder, ker je še premajhen, ne more toliko škodovati.

Drugi škodljivci na plodnem drevesu je zavijač. Razvija se na isti način kakor cvetoder v plodu, toraj v hruški, jabolku, češplji, češniji itd. On razjeda plod in povzroča to, kar imenujemo piškavost sadja.

V živi skorji sadnega drevja se večkrat pojavlja črn hrošček, približno 2—3 mm velik. Živi od žive skorje ali recimo kože. (Skorja je namreč mrtvi del, a koža živi.)

Ker ta hrošček kožo razvrta, imenujemo ga zavrtlač. Da imamo z zavrtlačem opraviti, spoznamo po luknjičavi koži. Oglejmo si toraj spomladi sadno drevo v tem oziru!

Zavrtlač mi je lani v domačem sadnem vrtu gotovo čez 30 češpljevih dreves uničil.

Napada, kakor mislim, drevesa, ki imajo slabe življenske pogoje. Polivaj toraj prostor pod krono drevesa z gnojnico ali pa pognoji.

To so samo najglavnejši škodljivci. Ker je več vrst škodljivcev na listju, pograbi listje, ko odpade, takoj in ostrani ga iz sadnega vrta. Ko hočeš drevo očistiti stare skorje, podloži prej pod drevo papir ali rjuhe, da moreš potem to staro skorjo sežgati; kajti, tudi v njej je mnogo škodljivcev. (Dalje prihodnjič.)

Borza dne 28./I. Koliko je vreden naš denar? Za dinar je treba dati 113 K, za nemško marko 43,7 K, za ogersko krono 12,7 K, za liro 383 K, za dolar 8673 K, za francoski frank 707 K, za švicarski frank 1700 K, za češko krono 169,5 K, za angleški funt 36.940 K. — V prihodnjih dneh se bo vrednost naše krone gotovo dvignila, ker prihajajo vesti, da dobimo na Angleškem in Francoskem posojilo. Treba je seveda počakati, če je to tudi res. Toliko so nam že obljubljali, a še nič dali. Vprašanje je seveda tudi, če nas bo posojilo rešilo. Kdo pa nam zaupa? Še sami sebi ne zaupamo. Saj nemško in sicer najbolj nacionalno časopisje vedno isto trobi: „Avstrija ni zmožna življenja“. In to so patriotje. Če oni nimajo zaupanja kako še le mi, ki nas zmerjajo z „iredento“.

Kjedom jemoj? V slovenskem Korotanu!

Listnica uredništva.

Šmarjeta. Lovro Potočnik ni z dopisom „Šmarjeta nad Pliberkom“ z dne 11./I. 1922 v nobeni zvezi. — **Florijanov.** O priliki. Zdaj imamo preveč. Prvega nismo sprejeli.

Francišek Čermák,

DUNAJ V.,
Mittersteig 23-15

priporoča svoj zavod
za izdelovanje

angleških in
dunajskih

pian in pianin

(klavirjev).

Tudi export!

